proLékaře.cz | 19.11.2026

RECENZE KNIHY

KLINICKÁ AFAZIOLÓGIA

PhDr. Mgr. Milena Košťálová, Ph.D.[1]

Milena Košťálová

První vydání odborné monografie *Klinická afaziológia* pochází z dílny kolektivu slovenských autorů, kteří jsou v Česku dobře známí mnoha odbornými pracemi. Kniha poskytuje ucelený přehled aktuálních poznatků týkajících se problematiky afázie a blízkých poruch. Zahrnuje i nejnovější vědecké informace. Autorský kolektiv pod vedením profesora Cséfalvaye má mnohaleté bohaté zkušenosti z vlastní afaziologické klinické praxe a četných výzkumných projektů. Publikace byla vydaná Univerzitou Komenského v Bratislavě. Velkou výhodou je nejen tištěná, ale i on-line podoba, která knihu činí snadno dostupnou širokému poli zájemců z nejrůznějších oborů.

Klinická afaziológia poskytuje čtenáři ucelený přehled současných poznatků o afázii, alexii, agrafii a dalších poruchách vyšších psychických funkcí, které představují nejzávažnější narušení komunikačních schopností u neurologicky nemocných dospělých osob.

Publikace přináší základní poznatky z oblasti afaziologie a představuje současné teoretické koncepce kognitivně-jazykových procesů. Detailně přibližuje používané klasifikační systémy klinických syndromů afázií a nabízí také přehled jejich symptomatologie.

Publikace představuje nejrozšířenější diagnostické přístupy a nástroje využívané v současné světové afaziologii. Přehledně zde uvádí také konkrétní diagnostické materiály dostupné pro klinickou praxi i výzkum, a to nejen na Slovensku. Na vývoji a standardizaci řady z těchto testů se sami autoři významně podíleli. Součástí je i stručný přehled diferenciální diagnostiky nejčastějších variant. Pro čtenáře mohou být v praxi velmi užitečné uvedené citace jednotlivých vyšetřovacích materiálů. Mnohé diagnostické nástroje ve slovenském originále posloužily českým autorům jako inspirace nebo byly přímo adaptovány do českého prostředí.

Text publikace přináší základní poznatky týkající se důkazů o účinnosti terapie afázie a příbuzných poruch, podmínek pro úspěšnou terapii v jednotlivých fázích onemocnění a z nich vyplývajících specifik přístupu. Podrobněji jsou analyzovány nejznámější terapeutické přístupy a konkrétní intervenční postupy rozšířené ve světě. Nemalou měrou jsou zde zastoupeny i vlastní terapeutické techniky publikované v mnohých výzkumných pracích.

Velmi cennou součástí díla je kapitola, která shrnuje aktuální vědění o fungování jazykových procesů a blízkých funkcích v neurokognitivní síti nedominantní mozkové hemisféry. Uvedené poznatky jsou poněkud opomíjenou oblastí a věřím, že tak, jak jsou zde popsané, budou stimulovat zájem odborné veřejnosti o aplikaci výsledků výzkumu do klinické praxe.

Pozornost je věnována také vzácnějším poruchám, mezi které patří například zkřížená afázie.

Závěrečná kapitola se podrobněji věnuje primární progresivní afázii. Ta se manifestuje v iniciální fázi neurodegenerativního onemocnění a klinická logopedie je v rámci multioborových týmů zainteresovaná v komplexní péči o tyto pacienty. Také tato kapitola obsahuje mimo zmapování aktuálních vědeckých poznatků dané problematiky i výsledky vlastního výzkumu autorů, které byly publikovány v zahraničním odborném tisku.

Obsah knihy vhodně obohacují mnohé barevné fotografie ilustrující využití konkrétních intervenčních materiálů v klinické praxi. Přínosná je i celá řada přehledných tabulek a shrnujících schémat, díky nimž je odborné sdělení jasné a srozumitelné.

Kniha s obdobnou tematikou fatických poruch *Afaziológia pre klinickú prax* vyšla na Slovensku v roce 1996, a tak právě

[1] PhDr. Mgr. Milena Košťálová, Ph.D., Neurologická klinika, Fakultní nemocnice Brno a Lékařská fakulta Masarykovy Univerzity Brno, Jihlavská 20, 625 00 Brno, Česká republika. E-mail: kostalova.milena@fnbrno.cz.

proLékaře.cz | 19.11.2026

publikovaná *Klinická afaziológia* byla odbornou veřejností již dlouho očekávaná. Nová odborná publikace v sobě slučuje všechny důležité aspekty současné klinické afaziologie. Velmi čtivě a srozumitelně čtenářům přibližuje komplikovaná témata získaných neurogenních poruch jazyka. Propojuje základní informace, ale i nejnovější poznatky výzkumu s vlastní klinickou praxí. Kniha je komplexním materiálem, který ocení nejen kliničtí logopedi afaziologové, ale i specialisté příbuzných zainteresovaných vědních oborů – psychologie, neurologie, lingvistiky, radiologie, psychiatrie, geriatrie a dalších oborů.

Literatura

CSÉFALVAY, Z.; MARKOVÁ, J. a ČIERNIK KEVICKÁ, V., 2025. *Klinická afaziológia.* Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave. ISBN 978-80-223-5933-7 (tisk). ISBN 978-80-223-5934-4 (online). Dostupné z: https://stella.uniba.sk/texty/PD_CMCK_klinicka_afaziologia.pdf.